

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

C.1 Ekonomický výkon

Minulý vývoj HDP

V 1. čtvrtletí 2014 reálný HDP mezičtvrtletně⁴ vzrostl o 0,8 % (proti poklesu o 0,5 %), což v meziročním srovnání odpovídalo růstu o 2,9 % (proti 2,0 %). Na dynamice HDP v 1. čtvrtletí se sice nepříznivě projevilo předzásobení se cigaretovými kolký před lednovým zvýšením spotřební daně z cigaret (HPH mezičtvrtletně vzrostla o 1,1 %), tento efekt byl ale slabší, než jsme odhadovali. Oproti odhadu se příznivěji vyvíjela také domácí poptávka a čisté vývozy. Spotřeba domácností se meziročně reálně zvýšila o 1,5 % (proti 0,3 %), spotřeba vlády pak o 1,3 % (proti 1,0 %). Tvorba hrubého kapitálu byla o 3,3 % vyšší (proti 4,7 %), přičemž tvorba hrubého fixního kapitálu vzrostla o 5,6 % (proti 3,4 %). Meziroční růst exportu dosáhl 10,1 % (proti 4,2 %), zatímco dovoz vzrostl o 9,6 % (proti 3,7 %).

Na mezičtvrtletním přírůstku HDP se kromě výdajů domácností a vlády na spotřebu kladně podílela také tvorba hrubého fixního kapitálu i čisté vývozy. Tvorba hrubého kapitálu však vlivem převažujícího efektu snížení zásob mezičtvrtletní růst HDP tlumila.

S výjimkou změny zásob zaznamenaly kladný příspěvek k meziročnímu růstu reálného HDP v 1. čtvrtletí 2014 všechny výdajové složky.

Růst spotřeby domácností byl z hlediska struktury výdajů domácností tažen výdaji na statky střednědobé spotřeby, služby a statky krátkodobé spotřeby. Oživení výdajů na krátkodobou spotřebu a služby lze vnímat jako signál jistého zmírnění napjatých rozpočtů domácností, které dosahovalo vrcholu v letech 2012 a 2013. To bylo podpořeno pozitivním vývojem náhrad zaměstnancům, resp. hrubého disponibilního důchodu, a celkově optimistickým vývojem hlavních parametrů trhu práce. Jistou roli hrál i zvyšující se spotřebitelský sentiment, který se projevil poklesem míry úspor domácností. Na druhé straně však nadále nedošlo k oživení výdajů na statky dlouhodobé spotřeby. Rychlejší oživení spotřeby domácností, než s jakým počítala dubnová Makroekonomická predikce, bylo hlavním důvodem odchylky predikce od skutečného vývoje HDP v 1. čtvrtletí 2014. Vzhledem k tomu, že pro publikovaný růst spotřeby domácností jsme schopni

identifikovat příčiny, promítáme jej dále i v současné predikci.

K reálnému růstu tvorby hrubého fixního kapitálu v 1. čtvrtletí přispěly především investice do ostatních strojů a zařízení, ostatních budov a staveb a dopravních prostředků. Domníváme se, že se potvrdila úvaha z dubnové predikce, v níž jsme předpovídali oživení investiční aktivity primárně z důvodu zlepšení čerpání prostředků z fondů EU. Dále se v rostoucí investiční aktivitě zřejmě pozitivně odrazil vývoj zahraničního obchodu, a tedy rostoucí poptávky po produkci a zvyšující se objem interních zdrojů pro financování investic. Z těchto důvodů promítáme vyšší růst investic částečně i do zbytku tohoto roku. Z hlediska dopadu na zvýšení predikce růstu HDP je však tato změna názoru podstatně méně významná, než je tomu v případě spotřeby domácností.

Kladný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP v 1. čtvrtletí byl realizován při zlepšení směnných relací. Reálný hrubý domácí důchod v 1. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostl o 4,3 % (proti 3,2 %).

V nominálním vyjádření HDP v 1. čtvrtletí 2014 vzrostl o 5,2 % (proti 3,8 %). Z pohledu důchodové struktury HDP se v 1. čtvrtletí náhrady zaměstnancům meziročně zvýšily o 3,4 % (proti 1,4 %). Vysoký meziroční růst hrubého provozního přebytku o 8,3 % (proti 6,5 %) je signálem rostoucího objemu interních zdrojů pro financování investic, zatímco relativně vysoký růst náhrad zaměstnancům významně přispěl ke zvýšení hrubého disponibilního důchodu domácností.

Odhad a predikce HDP

S ohledem na výše uvedené důvody předpokládáme, že v roce 2014 bude růst spotřeby domácností i tvorby hrubého fixního kapitálu vyšší, než jsme uvažovali v dubnové predikci. Na druhé straně se domníváme, že vysoký růst vývozu (jenž spolu s růstem hrubých domácích výdajů vedl i k podstatně vyššímu než očekávanému růstu dovozu) byl spíše přechodným jevem, který byl silně spjat s nečekaně vysokým růstem německé ekonomiky a rovněž se znehodnocením české koruny. Vzhledem k tomu, že jsme predikci vývoje vnějšího prostředí podstatným způsobem neměnili, uvažujeme pro tento rok oproti dubnové predikci jen nepatrně vyšší příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP. Zvýšení predikce růstu HDP je tedy otázkou změny pohledu na vývoj růstu hrubých domácích výdajů.

⁴ Mezičtvrtletní změny komentované v textu jsou vyjádřeny na základě sezónně očištěných dat, v ostatních případech jsou použita sezónně neočištěná data.

Konkrétně odhadujeme, že HDP ve 2. čtvrtletí 2014 mezičtvrtletně reálně vzrostl o 0,3 % (*beze změny*). Tento závěr podporuje jednak výše uvedený pohled na výjimečnost vysokého růstu vývozu v 1. čtvrtletí 2014 a rovněž vývoj kompozitního předstihového indikátoru, který pro 2. čtvrtletí 2014 signalizoval nižší růst HDP ve srovnání s 1. čtvrtletím. Pro 3. čtvrtletí predikujeme zhruba stejný mezičtvrtletní růst, předpokládané zrychlení růstu v posledním čtvrtletí je spjaté s efektem předzásobením se cigaretovými kolkami v souvislosti s další plánovanou úpravou spotřebních daní.

Odhadujeme, že HDP ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně reálně vzrostl o 3,0 % (*proti 2,1 %*). Z hlediska struktury odhadujeme, že spotřeba domácností vzrostla o 1,7 % (*proti 0,7 %*) a spotřeba vlády o 2,2 % (*proti 0,7 %*). Zvyšujeme i odhad růstu tvorby hrubého fixního kapitálu, a to na 6,0 % (*proti 3,4 %*). S ohledem na oživení zahraničního obchodu odhadujeme, že vývoz ve 2. čtvrtletí 2014 reálně meziročně vzrostl o 7,2 % (*proti 4,0 %*), stejně jako dovoz (*proti 3,6 %*).

Jak již bylo uvedeno výše, z hlediska příspěvků výdajových složek k růstu HDP došlo na úrovni celého roku 2014 k podstatné změně názoru v zásadě pouze v případě spotřeby domácností.

Očekáváme, že za celý rok 2014 reálný HDP vzroste o 2,7 % (*proti 1,7 %*), v roce 2015 by se pak ekonomický růst mohl mírně zpomalit na 2,5 % (*proti 2,0 %*). Změna pohledu na vývoj HDP v roce 2015 je rovněž dána zvýšením predikce růstu hrubých domácích výdajů, zde však především vlivem změny predikce růstu tvorby hrubého kapitálu.

C.2 Ceny

Spotřebitelské ceny

Meziroční růst spotřebitelských cen se v letošním roce drží na velmi nízkých hodnotách. V květnu dosáhl jen 0,4 % (*proti 0,8 %*), z čehož 0,1 p. b. připadalo na ložské zvýšení spotřební daně z cigaret a -0,5 p. b. na regulované ceny, kde se nejvíce projevilo zlevnění elektřiny.

Z hlediska příspěvků jednotlivých oddílů spotřebního koše k meziroční inflaci se situace od počátku roku příliš nezměnila. V květnu tak opět největší příspěvek (0,4 p. b.) vykázal oddíl potravin a nealkoholické nápoje a nejmenší příspěvek oddíl bydlení (-0,4 p. b.).

Rok 2014 by se i přes oslabení koruny vlivem devizových intervencí ČNB měl vyznačovat velmi nízkou průměrnou mírou inflace, která by po roce 2003 měla být druhá nejnižší v historii samostatné ČR. Z grafu

Z důvodů rychlejšího zlepšování situace na trhu práce stejně jako vyššího spotřebitelského sentimentu, zvyšujeme predikci růstu spotřeby domácností v roce 2014 na 1,6 % (*proti 0,6 %*). Pro rok 2015 predikci spotřeby domácností prakticky neměníme a počítáme s jejím růstem o 1,4 % (*proti 1,5 %*).

Predikci růstu spotřeby vlády v letech 2014 a 2015 zvyšujeme zejména kvůli nárůstu úhrad za zdravotní péči ze strany zdravotních pojišťoven. Domníváme se, že reálná spotřeba vlády v roce 2014 vzroste o 1,9 % (*proti 0,8 %*) a v roce 2015 o 1,6 % (*proti 0,7 %*).

Čerpání prostředků z fondů EU, rychlejší růst domácí poptávky, vyšší dynamika zahraničního obchodu a rovněž rostoucí interní zdroje pro financování investic se odrazí v reálném růstu tvorby hrubého fixního kapitálu, která by se v roce 2014 měla zvýšit o 4,1 % (*proti 2,7 %*) a v roce 2015 o 3,5 % (*proti 2,0 %*).

Zahraniční obchod by měl v letech 2014 a 2015 působit rovněž prorůstově, jeho příspěvek k růstu HDP však v zásadě neměníme. Reálný vývoz by se letos mohl zvýšit o 7,4 % (*proti 3,8 %*), zatímco dovoz by mohl vzrůst o 7,2 % (*proti 3,4 %*). Pro rok 2015 pak počítáme se zpomalením růstu exportu i importu, a to na 4,8 % (*proti 4,2 %*), resp. na 4,7 % (*proti 3,8 %*).

Nominální HDP v roce 2014 patrně vzroste o 4,6 % (*proti 3,6 %*), pro rok 2015 pak počítáme s jeho růstem o 3,8 % (*proti 3,7 %*).

C.2.2 je patrné, že se na velmi nízké inflaci bude podílet netypický vývoj administrativních opatření, jejichž příspěvek k meziročnímu růstu spotřebitelských cen v prosinci 2014 by měl činit -0,3 p. b. (*proti 0,0 p. b.*).

Snížení predikce příspěvku administrativních opatření souvisí s delším než původně předpokládaným projednáváním dalšího zvýšení spotřebních daní z cigaret, které vyplývá z transpozice směrnice EU. Předpokládáme, že dopady tohoto zvýšení (0,2 p. b.) se ve spotřebitelských cenách projeví až v příštím roce. Převážení záporného příspěvku regulovaných cen (-0,4 p. b.) nad kladným příspěvkem nepřímých daní (0,1 p. b. připadající na letošní zvýšení spotřební daně z cigaret) tak bude v meziroční inflaci v prosinci 2014 oproti předpokladům dubnové predikce výraznější.

Pravděpodobně jediným podstatnějším proinflačním faktorem bude v roce 2014 oslabení koruny dané

kurzovým závazkem ČNB. Zdá se však, že směnný kurz do cen prosakuje méně, než jsme očekávali. Cena ropy a jednotkové náklady práce by na inflaci měly působit neutrálně, zatímco stále záporná produkční mezera by neměla umožnit promítání rostoucí poptávky do cen.

1. čtvrtletí 2014 bylo již osmým čtvrtletím dezinflace v české ekonomice v řadě. Odhadujeme však, že ve 2. čtvrtletí již meziroční inflace dále nezpomalila. Predikce navíc počítá s tím, že se inflace v dalších čtvrtletích začne zrychlovat.

Přes značně uvolněnou měnovou politiku jak v kurzové, tak úrokové složce, by **průměrná míra inflace v roce 2014** měla dosáhnout pouze 0,6 % (*proti 1,0 %*), při prosincovém meziročním růstu cen o 1,4 % (*proti 2,0 %*).

V **roce 2015** by se ve spotřebitelských cenách mělo projevit několik administrativních opatření. Kromě výše uvedeného zvýšení spotřební daně z cigaret se jedná o zavedení druhé snížené sazby DPH ve výši 10 % na léky, knihy a nenahraditelnou dětskou výživu (dopad do meziroční inflace ve výši -0,1 p. b.) či zrušení vybraných poplatků ve zdravotnictví (dopad -0,2 p. b.). Ve skupině regulovaných cen by mělo dojít ke snížení cen elektřiny, i když ne tak značnému jako letos. Regulované ceny by v průměru měly v roce 2015 stagnovat.

Překážky promítání rostoucí poptávky do cen by měly v roce 2015 pozvolna pomíjet, inflaci by měl podpořit mírný růst jednotkových nákladů práce (tabulka C.3.3). Na rozdíl od letošního roku by směnný kurz koruny měl na inflaci působit spíše neutrálně. Mírně protiinflačním faktorem by podle východisek predikce měla být dolarová cena ropy.

Očekáváme, že v příštím roce se meziroční inflace ještě o něco více než ve zbývající části letošního roku přiblíží

2% cíli ČNB. **Průměrná míra inflace by v roce 2015** měla dosáhnout 1,7 % (*proti 2,3 %*), při prosincovém meziročním růstu spotřebitelských cen o 1,8 % (*proti 2,0 %*).

Deflátoři

Deflátor hrubých domácích výdajů, jenž je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, v 1. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostl o 0,5 % (*proti 0,2 %*). Tento růst byl z pohledu jeho struktury dán jak růstem deflátorů spotřeby domácností a vlády, tak růstem deflátoru tvorby hrubého kapitálu. Faktory, které stály za vývojem deflátoru spotřeby domácností, jsou totožné s těmi, které jsme uvedli výše při analýze vývoje indexu spotřebitelských cen. Růst deflátoru tvorby hrubého fixního kapitálu, stejně jako deflátoru spotřeby domácností, byl v jisté míře ovlivněn zásahem ČNB v podobě znehodnocení české koruny. Investiční poptávka je prozatím stále slabá na to, aby bylo možné uvažovat poptávkové faktory růstu cen.

Směnné relace v 1. čtvrtletí 2014 vzrostly o 1,8 % (*proti 1,5 %*), přičemž byly také ovlivněny znehodnocením kurzu české koruny.

Implicitní deflátor HDP, který je výslednicí deflátoru hrubých domácích výdajů a směnných relací, v 1. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostl o 2,3 % (*proti 1,7 %*).

Predikujeme, že v roce 2014 deflátor hrubých domácích výdajů vzroste o 0,7 % (*proti 0,8 %*), pro rok 2015 pak počítáme s jeho růstem o 1,1 % (*proti 1,4 %*). Směnné relace by letos mohly vykazat růst o 1,1 % (*proti 1,2 %*), zatímco v roce 2015 by se mohly zvýšit o 0,3 % (*proti 0,5 %*).

V návaznosti na tyto hodnoty počítáme s růstem implicitního deflátoru HDP o 1,8 % (*beze změny*) v roce 2014 a o 1,3 % (*proti 1,7 %*) v roce 2015.

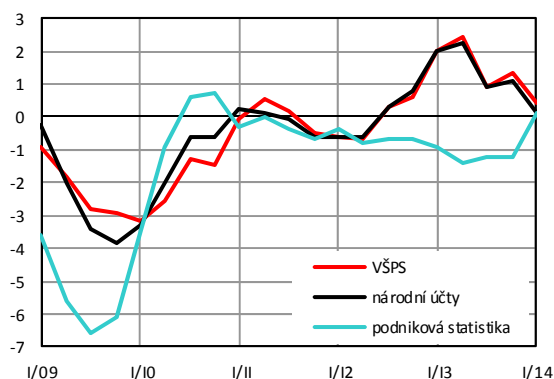
C.3 Trh práce

Trh práce se z makroekonomického pohledu v začátku roku ještě nechoval zcela standardně. Meziroční růst zaměstnanosti sice pokračoval, nicméně dominantní příspěvek přírůstku podnikatelů neodpovídá běžnému chování v době ožívání. Nezaměstnanost podle VŠPS dále klesala výrazněji než registrovaná. Nárůst mezd byl vzhledem k přesunům odměn a rostoucí zaměstnanosti i stabilizaci rozsahu práce na plný úvazek logický, jeho rozsah však byl oproti očekáváním vyšší.

Zaměstnanost

Zaměstnanost podle VŠPS v 1. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostla o 0,8 % (proti 0,6 %). Na rozdíl od předchozího roku byl tento vývoj dán převážně přírůstkem počtu osob v kategorii podnikatelé o 2,8 % (proti poklesu o 0,8 %), zatímco počet zaměstnanců vzrostl o 0,4 % (proti 0,9 %). Dopad ekonomického ožívání je zřejmý i v nárůstu evidenčního počtu zaměstnanců, kde je při podrobnějším pohledu patrný výrazný kladný příspěvek zpracovatelského průmyslu.

Graf C.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik
meziroční změna v %, podniková statistika pře počtena na ekvivalent plné pracovní doby

Zdroj dat: ČSÚ

Podíl zkrácených úvazků se v 1. čtvrtletí 2014 opět mírně snížil. Oproti období před rokem 2013 je však stále zřetelně vyšší, přičemž z demografického hlediska je dominantní zvýšený podíl žen ve věku 25–49 let s částečnými úvazky. Toto, obdobně jako nárůst počtu sebezaměstnaných podnikatelů, dokumentuje stále zvýšenou nabídku práce ze strany domácností za účelem zabezpečení dodatečných příjmů.

S vyšším než očekávaným růstem hospodářské aktivity by měla zaměstnanost v letošním roce vzrůst o 0,5 % (proti 0,2 %) a v roce 2015 dále o 0,2 % (beze změny).

Míra zaměstnanosti ve věku 15–64 let vykazuje od poloviny roku 2010 nepřetržitý růst. V 1. čtvrtletí 2014 se meziročně dále zvýšila o 1,2 p. b. (proti 0,9 p. b.). Na rozdíl od předchozího období se při pohledu do

evidenčních statistik jednalo o nárůst nejen příležitostných pracovních aktivit.

Míra ekonomické aktivity (15–64 let) v 1. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostla o 0,8 p. b. (proti 0,6 p. b.). Nárůst participace se po dosažení extrémních hodnot na přelomu let 2012 a 2013 postupně zpomaluje, což by mohlo odrážet proticyklický charakter participace v české ekonomice. Její trvalý nárůst nadále odráží motivaci části domácností formálními i neformálními výdělečnými aktivitami kompenzovat nepříznivý vývoj reálného disponibilního důchodu. V horizontu predikce potom předpokládáme trendové zvyšování míry ekonomické aktivity (15–64 let), mj. kvůli zvyšování statutárního věku odchodu do důchodu.

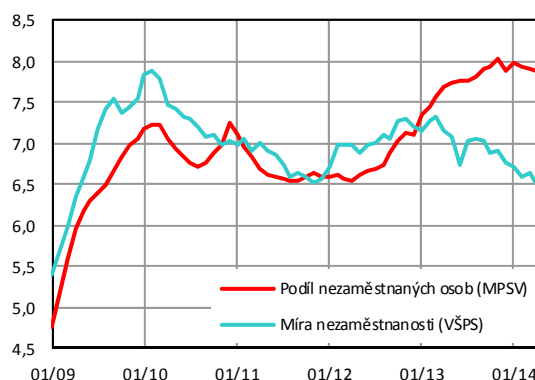
Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti VŠPS v ČR je sice ve srovnání s ostatními státy EU jedna z nejnižších, počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce však na začátku roku dosáhl nejvyšší úrovně v historii ČR. Přes očekávaný setrvalý pokles počtu registrovaných nezaměstnaných v letošním roce by toto v ročním průměru znamenalo pouze stagnaci jejich počtu.

Nesoulad mezi VŠPS a registrovanou nezaměstnaností (který je patrný i u dat o dlouhodobě nezaměstnaných) vyplývá ze skutečnosti, že současná legislativa při registrované formě nezaměstnanosti toleruje omezený přívýdělek, zatímco definice nezaměstnaného podle VŠPS jakoukoliv práci za odměnu vylučuje. Registrace na úřadech práce je navíc podmínkou k přiznání řady sociálních benefitů, a nemusí tak odrážet jen motivaci k získání přívýdělku.

Graf C.3.2: Ukazatele nezaměstnanosti

sezónně očištěná data, v %

Zdroj dat: ČSÚ, MPSV, vlastní propočty

Pozn.: Podílem nezaměstnaných osob se rozumí podíl dosažitelných nezaměstnaných ve věku 15–64 let na celkové populaci v tomto věkovém rozmezí.

V souladu se zlepšením predikce vývoje reálného HDP a jeho složek jsme upravili také predikci vývoje míry nezaměstnanosti. Proti dubnové predikci tak počítáme s rychlejším poklesem míry nezaměstnanosti, která by v průměru za celý letošní rok mohla dosáhnout 6,4 % (proti 6,8 %) a v roce 2015 pak 6,1 % (proti 6,6 %).

Mzdy

Vysoký růst objemu mezd i průměrné mzdy v 1. čtvrtletí 2014 by spolu s dalšími strukturálními faktory mohl vést k relativně pozitivnímu vývoji v letošním i příštím roce.

Objem mezd (NÚ, domácí koncept) v 1. čtvrtletí 2014 vykázal výrazný meziroční nárůst o 3,5 % (proti 1,4 %), který byl dán především statistickým efektem výplaty manažerských odměn již ve standardním termínu. V minulém roce byly totiž tyto odměny v souvislosti se zavedením solidární přírážky k dani z příjmů od roku 2013 přesunuty do 4. čtvrtletí 2012. Kromě tohoto přechodného jevu je pozitivním signálem do budoucna meziroční nárůst podílu přesčasové práce v podnikatelské sféře.

Na základě pozitivního vývoje v 1. čtvrtletí a vyššího predikovaného růstu reálného HDP i reálné produktivity práce pro letošní rok předpokládáme, že by se objem mezd a platů mohl v roce 2014 zvýšit o 2,8 % (proti 1,8 %). Pozitivním impulzem pro budoucí

vývoj (i po roce 2014) by tak kromě zlepšující se situace soukromého sektoru měl být pokračující mírný nárůst objemu platů v rozpočtové sféře, byť se signalizační efekty pro soukromý sektor zdají být na základě analýzy minulých let relativně slabé. Další pozitivní faktor pro vývoj mezd by mohla alespoň v krátkém období tvořit stabilizace podílu krátkých úvazků, jejichž struktura napovídá, že by mohly být relativně méně hodinově ohodnocené než standardní úvazky. Naopak rizikem pro další vývoj je stále zvýšený podíl neformálních pracovních úvazků, který lze dokladovat zejména historicky největším rozdílem mezi nezaměstnaností podle VŠPS a registrovanou nezaměstnaností. Pro rok 2015 potom očekáváme, že objem mezd a platů vzroste o 3,8 % (proti 3,5 %).

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) v 1. čtvrtletí 2014 vzrostla o 3,3 % (proti 2,1 %) a vzhledem k velmi nízké inflaci vykázala nejvyšší reálný růst od roku 2010, a to o 3,1 %. I zde byl evidentní statistický efekt přesunu mimořádných odměn. Pozitivním signálem do budoucna je však relativně vysoký růst mediánové mzdy (o 2,9 %), přičemž tato statistika již není zatížena efektem termínu výplat manažerských odměn. Z důvodů uvedených výše u objemu mezd a platů očekáváme růst průměrné mzdy o 2,7 % v roce 2014 (proti 2,1 %) a o 3,7 % v roce 2015 (oproti 3,4 %).

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

Poměr salda běžného účtu k HDP přešel v 1. čtvrtletí 2014 v ročním úhrnu do aktiva 0,2 % (proti pasivu 1,1 %), což znamenalo meziroční zlepšení o 1,9 p. b. Přebytek obchodní bilance a bilance běžných převodů se zvýšil o 1,4 p. b., respektive o 0,2 p. b. Snížil se také schodek bilance výnosů, a to o 0,5 p. b. Na druhou stranu však o 0,1 p. b. poklesl přebytek bilance služeb, kromě níž se tak zlepšily všechny ostatní položky na běžném účtu.

Exportní trhy⁵ se v roce 2013 zvýšily o 1,7 %. V průběhu celého loňského roku se přitom jejich růst zrychloval, a tato tendence se udržela i v 1. čtvrtletí 2014, kdy exportní trhy vzrostly o 5,9 % (proti 3,9 %). Očekávané oživení světového obchodu a domácí poptávky v ekonomikách hlavních obchodních partnerů by mělo dynamiku exportních trhů ovlivnit příznivě. Exportní trhy by tak v průměru za celý letošní rok mohly vzrůst o 5,7 % (proti 3,3 %), pro rok 2015 pak

počítáme s mírným zpomalením růstu na 3,6 % (proti 3,1 %). Ve výsledcích zahraničního obchodu by se tudíž měl vývoj exportních trhů projevit pozitivně.

Predikovaný vývoj exportních trhů by měl doprovázet také nárůst exportní výkonnosti, která indikuje změnu podílu objemu českého zboží na zahraničních trzích. Předpokládaný růst exportní výkonnosti o 2,4 % (proti 0,8 %) v roce 2014 a o 1,4 % v roce 2015 (proti 1,2 %) by vzhledem k oslabení kurzu koruny vůči euru měla podpořit větší cenová konkurenceschopnost českých exportérů.

Výsledky zahraničního obchodu se zbožím se v průběhu roku 2013 postupně zlepšovaly. Poměrně výrazný růst objemu vývozu i dovozu, pozorovaný ve druhé polovině roku 2013, přitom pokračoval i v 1. čtvrtletí letošního roku. Do zvyšování přebytku obchodní bilance se rovněž promítá slabší kurz koruny. Aktivum obchodní bilance by tak letos mohlo dosáhnout 6,0 % HDP (proti 6,1 %), v roce 2015 by se pak mohlo dále zvýšit na 6,5 % HDP (proti 6,9 %).

⁵ Vážený průměr růstu dovozu zboží šesti nejvýznamnějších obchodních partnerů (Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Velké Británie a Rakousko).

Schodek palivové bilance (SITC 3) dosáhl v 1. čtvrtletí 2014 v ročním vyjádření 5,0 % HDP (*proti 5,1 %*). Vzhledem k uvažovanému scénáři cen ropy a vývoji směnného kurzu koruny předpokládáme, že v průběhu let 2014 a 2015 bude schodek palivové části bilance stagnovat, resp. mírně klesne. V roce 2014 by měl dosáhnout 5,0 % HDP (*beze změny*), v roce 2015 pak 4,7 % HDP (*proti 4,6 %*).

Dovoz služeb rostl v posledních více než třech letech rychlejšími tempy než jejich vývoz, a přebytek bilance služeb se tak postupně snižoval. Od konce roku 2012 klesal přebytek na bilanci cestovního ruchu a dopravy, když při zhruba stagnaci příjmů stále rostly výdaje. V posledních dvou čtvrtletích došlo v souvislosti se zlepšováním salda tzv. ostatních služeb k mírnému zlepšení bilance služeb. V 1. čtvrtletí 2014 zůstal její celkový přebytek v ročním vyjádření na 1,5 % HDP (*proti 1,4 %*), v meziročním srovnání se tudíž nezměnil. Očekáváme, že v roce 2014 i 2015 bude přebytek bilance služeb stagnovat na úrovni 1,5 % HDP (*v obou letech proti 1,4 %*).

C.5 Mezinárodní srovnání

Srovnání za období do roku 2013 včetně vychází ze statistik Eurostatu, od roku 2014 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

Při využití metody parity kupní síly se porovnávání ekonomického výkonu jednotlivých zemí v rámci EU provádí v PPS (standardech kupní síly). PPS je umělá měnová jednotka vyjadřující množství statků, které je v průměru možné zakoupit za 1 euro na území EU28 po kurzovém přepočtu u zemí, jež používají jinou měnovou jednotku než euro. V roce 2013 činila parita kupní síly ČR podle údajů Eurostatu 17,98 CZK/PPS v porovnání s EU28 či 17,24 CZK/EUR v porovnání s EA12.

V důsledku recese se v roce 2009 HDP na obyvatele přepočtený pomocí **běžné parity kupní síly** ve všech sledovaných zemích, s výjimkou Polska, snížil. Zatímco většina států se z krize postupně zotavila, v Řecku pokračoval nepřetržitý propad absolutní ekonomické úrovně až do roku 2013. K mírnému poklesu absolutní ekonomické úrovně došlo v roce 2010 i v Chorvatsku, v roce 2011 v Portugalsku a v roce 2013 ve Slovinsku. Ve všech zmíněných ekonomikách se v období let 2009 až 2013 snížila také relativní ekonomická úroveň vůči zemím EA12, přičemž největší propad ve výši 19 p. b. zaznamenalo Řecko. V porovnání s průměrem zemí EA12 se naopak ekonomická úroveň nejrychleji zvyšuje v pobaltských státech. V období let 2009–2013 vzrostla v Litvě o 15 p. b., v Lotyšsku o 13 p. b. a v Estonsku o 8 p. b.

Ekonomická úroveň ČR, vyjádřená hrubým domácím produktem na obyvatele přepočteným pomocí běžné parity kupní síly, dosáhla v minulém roce přibližně 20 600 PPS, což odpovídalo 73 % ekonomické úrovně EA12. Díky silnému hospodářskému růstu se v letech 2000–2007 relativní ekonomická úroveň ČR ve srovnání se zeměmi EA12 zvýšila o 13 p. b. Poté se však kvůli období recesí a jen nevýrazného hospodářského růstu

Schodek bilance výnosů, která zahrnuje reinvestované a repatriované zisky zahraničních investorů, se v 1. čtvrtletí 2014 na roční bázi proti 1. čtvrtletí 2013 snížil o 0,5 p. b. na 6,9 % HDP (*proti 8,0 %*). V poklesu schodku se neodrazil pouze propad objemu výplat dividend z přímých zahraničních investic do zahraničí (alespoň zčásti přitom mohlo dojít k pouhému odložení jejich výplaty v čase), ale i zlepšení bilance náhrad zaměstnancům. I přes toto dílčí snížení schodku bilance výnosů však zřejmě zůstane zachován trend jeho dlouhodobého nárůstu. V roce 2014 by tak bilance výnosů mohla vykázat schodek ve výši 7,6 % HDP (*proti 8,2 %*), v roce 2015 pak 8,2 % HDP (*proti 8,8 %*).

V uvedených souvislostech předpokládáme, že v roce 2014 dojde k dalšímu mírnému zlepšení salda běžného účtu na 0,4 % HDP (*proti -0,4 %*). Běžný účet platební bilance by tak poprvé od roku 1993 za celý kalendářní rok vykázal přebytek. Očekáváme, že v roce 2015 by běžný účet mohl být vyrovnaný (*proti -0,3 %*).

proces konvergence zastavil. V letech 2008 až 2013 tak ekonomická úroveň ČR kolísala mezi 73 % a 75 % průměru EA12. Pro rok 2014 však počítáme s růstem ekonomické úrovně ČR o 2 p. b., v následujícím roce pak s její stagnací.

Dle alternativního přepočtu prostřednictvím směnného kurzu, který bere v úvahu tržní ocenění měny a z něj vyplývající různou úroveň cenových hladin, dosáhl v roce 2013 HDP na obyvatele v případě ČR přibližně 14 200 eur, což odpovídalo 49 % úrovně EA12. V roce 2013 se absolutní i relativní úroveň HDP na obyvatele v přepočtu směnným kurzem snížila, k čemuž přispělo i přijetí kurzového závazku Českou národní bankou v listopadu 2013. Vzhledem k předpokladu, že ČNB bude směnný kurz jako další nástroj měnové politiky využívat až do poloviny roku 2015, počítáme pro rok 2014 s dalším poklesem absolutní i relativní úrovně.

Pokud jde o srovnání cenových hladin, v ČR se v roce 2013 **komparativní cenová hladina HDP** snížila o 2 p. b. a dosáhla tak 66 % průměru EA12. Očekávaný mírný pokles komparativní cenové hladiny o 3 p. b. v roce 2014 by měl pomoci k udržení konkurenceschopnosti české ekonomiky.